

Nederlandse Vereniging van Zandwinners
"NVZ"
p/a Tauw Amsterdam
Postbus 20748
1001 NS AMSTERDAM

Leeuwarden, 25 november 2011
Verzonden,

Ons kenmerk : 00967498
Afdeling : Landelijk Gebied Beleid
Behandeld door : G. Wijnsma / (058) 292 58 08 of g.wijnsma@fryslan.nl
Uw kenmerk : 4709366
Bijlage(n) : 4

Onderwerp : Vergunning ex art. 19d Natuurbeschermingswet 1998 voor zandwinning
vaargeul Urk-Makkum-Kornwerderzand (Ijsselmeer)

Geachte heer Van Putten,

Overeenkomstig uw aanvraag en de daarbij behorende stukken hebben wij besloten de gevraagde vergunning onder de volgende voorschriften en beperkingen te verlenen.

Voorschriften en beperkingen

1. De vergunning wordt verleend aan de Nederlandse Vereniging van Zandwinners en kan alleen worden gebruikt door de leden die zijn weergegeven in de ledenlijst in bijlage 3;
2. De gebruiker dient voor te komen op de lijst in bijlage 3 en dient tijdens de uitvoering van de zandwinning (een afschrift van) deze vergunning bij zich te dragen en op het eerste verzoek te tonen aan de daartoe bevoegde toezichthouder of opsporingsambtenaar;
3. De vergunninghouder en/of de gebruiker moeten toestaan dat ambtenaren van Provincie Fryslan, toezichthoudende- en opsporingsdiensten zich begeven op de in gebruik zijnde werktuigen, vaartuigen en inrichtingen.
4. Vergunninghouders en gebruikers van de vergunning zijn verplicht alle door of namens de provincie Fryslân gegeven aanwijzingen stipt op te volgen;
5. De vergunning is alleen van toepassing op zandwinning. Het storten van baggerspecie is niet toegestaan;

6. De winning wordt uitgevoerd met maximaal 10 schepen tegelijk. Onder een schip wordt verstaan een zelfzuigend beunschip, een stationaire winzuiger en/of een bak met bijbehorende duw of sleepboot;
7. De winning wordt uitgevoerd in maximaal 3 aaneengesloten winvakken tegelijkertijd;
8. De werkzaamheden aan de zandvangen en het deeltraject Makkum – Kornwerderzand zijn alleen toegestaan in de periode 1 mei – 1 oktober;
9. De daadwerkelijke winning van zand wordt alleen uitgevoerd overdag in de periode van 07.00 – 19.00 uur;
- 10a. Jaarlijks voor 1 december, wordt een winplan overlegd voor het daaropvolgende kalenderjaar waaruit blijkt dat aan de voorschriften 6, 7 en 8 wordt voldaan;
- 10b. Jaarlijks voor 31 januari (voor het eerst in 2013) wordt een logboek overlegd waaruit blijkt dat in het voorgaande kalenderjaar aan voorschriften 6, 7 en 8 is voldaan;
11. Deze vergunning is geldig van 1-1-2012 tot en met 31-12-2029.

Voor de motivering van ons besluit verwijzen wij u naar bijlage 1.

Afschriften

Afschriften van dit besluit worden verzonden aan het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, burgemeester en wethouders van de gemeenten Dronten, Gaasterlân-Sleat, Lemsterland, Noordoostpolder, Súdwest Fryslân, Enkhuzen, Urk, en aan Sportvisserij Fryslân, Friese Milieu Federatie, Fryske Feriening foar Fjildbiology, It Fryske Gea, Koninklijk Watersport Verbond district Noord, Ministerie van EL&I DRZ Vestiging Noord, Nederlandse Visserijbond, Rijkswaterstaat directie IJsselmeergebied, Sportvisserij Nederland, Staatsbosbeheer Regio Noord, Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeergebied, Stichting Waterrecreatie IJsselmeer en Randmeren, Vereniging Natuurmonumenten Friese IJsselmeerkust, Vogelbescherming Nederland, Provincie Noord-Holland en Provincie Flevoland.

Meldingsclausule

Wanneer u met de voorgenomen werkzaamheden start, dient u dit te melden via het bijgevoegde meldingsformulier bij de afdeling Omgevingsvergunningen en Toezicht van de provincie Fryslân of via meldingnbwet@fryslan.nl.

Namens het college van Gedeputeerde Staten,

drs. Waldina Hulshoff
Hoofd afdeling Landelijk Gebied Beleid

Bezwaar

Degene wiens belang rechtstreeks bij dit besluit is betrokken, kan tegen dit besluit binnen zes (6) weken na de verzending daarvan een bezwaarschrift indienen bij Gedeputeerde Staten, postbus 20120, 8900 HM Leeuwarden.

Het bezwaarschrift moet worden ondertekend en moet tenminste bevatten:

- a. de naam en het adres van de indiener;
- b. de dagtekening;
- c. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht;
- d. de gronden van het bezwaar.

Kennisgeving

Van dit besluit zal, conform artikel 42, lid 3, van de Nb-wet door ons kennis worden gegeven door publicatie in de Leeuwarder Courant, Friesch Dagblad, Noord-Hollands Dagblad editie 3 en Flevopost en op www.fryslan.nl/nb-wet.

Bijlagen

Bijlage 1: Motivering besluit

Bijlage 2: Gebiedsinformatie, inclusief bevoegdheid

Bijlage 3: Ledenlijst NVZ

Bijlage 4: Meldingsformulier

Bijlage 1: Motivering van het besluit

A. Weergave van de feiten

A1. Vergunningaanvraag

U vroeg ons bij brief van 29 juni 2011 en aangevuld per email van 7 juli 2011 (nasturen missende bijlage ledenlijst NVZ) om een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 (hierna: Nb-wet), voor zandwinning in de vaargeul Urk-Makkum-Kornwerderzand. De aanvraag is ingediend door Tauw te Amsterdam namens de Nederlandse Vereniging van Zandwinners "NVZ" te Hoofddorp.

Wij hebben deze aanvraag op 1 juli 2011 en de aanvulling op 7 juli 2011 ontvangen en onder dossiernummer 00962205 geregistreerd. Wij verzoeken u dit nummer bij al uw correspondentie met betrekking tot deze aanvraag te gebruiken.

Voor het aangevraagde project of andere handeling is niet eerder vergunning verleend.

A1.1. Beschrijving van het project of andere handeling

Het project of andere handeling waarvoor vergunning wordt aangevraagd is de volgende:

Zandwinning in de vaargeul Urk-Makkum-Kornwerderzand, inclusief de aanleg van zandvangen nabij Hindeloopen en Workum. Na afloop is de vaargeul tussen de -8 m NAP en -12 m NAP diep, gemiddeld -10 m NAP. De zandvangen worden aangelegd door de bestaande vaargeulen te verbreden tot maximaal 20 meter en te verdiepen tot -5 m NAP.

A1.2. Periode

De vergunning wordt aangevraagd voor de periode 1 januari 2012 tot 1 januari 2030.

A1.3. Relevante ecologische onderzoeken

U hebt voor de beoordeling van uw aanvraag de volgende rapporten en tekeningen aangeboden:

Verstorings- en verslechteringstoets. Zandwinning vaargeul Urk-Makkum-Kornwerderzand .
Tauw, 28 juni 2011

Verder hebben wij (ambtshalve) bij de beoordeling van de aanvraag betrokken

- het (concept) beheerplan Natura 2000 voor het IJsselmeer.

A1.4. Aanvullende gegevens

Er is niet gevraagd om aanvullende gegevens ingevolge art. 4:5 lid 3 Awb, waardoor de beslistermijn is opgeschort.

A1.5. Uw aanvraag en de bescherming van Natura 2000

Uw project of handeling vindt plaats in of nabij het Natura 2000-gebied IJsselmeer. Op uw aanvraag zijn daarmee de in bijlage 2 (Gebiedsbeschrijving) vermelde besluiten van toepassing.

A2. Bevoegdheid

De bescherming van Natura 2000-gebieden door Nederlandse wetgeving wordt stapsgewijs ingevoerd. Deze gefaseerde invoering is van invloed op de manier waarop de op grond van Europese wetgeving (artikel 6, lid 3, van de HR) verplichte beoordeling van uw project of handeling plaatsvindt en door welke instantie dit gebeurt. (zie bijlage 2).

Het project of de andere handeling waarvoor een vergunning wordt gevraagd is geen project of andere handeling die op grond van artikel 19d, vierde lid, van de Nb-wet is aangewezen in het Besluit vergunningen Natuurbeschermingswet 1998. Voor deze aanvraag zijn wij daarom thans bevoegd.

A3. Procedure

De vergunningprocedure is uitgevoerd in overeenstemming met het bepaalde in hoofdstuk VIII van de Nb-wet en de hiervoor relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht.

A3.1. Zienswijze

1. Naar aanleiding van uw aanvraag zijn, op grond van artikel 44, lid 3, Nb-wet, burgemeester en wethouders van de gemeenten Dronten, Gaasterlân-Sleat, Lemsterland, Noordoostpolder, Súdwest Fryslân, Enkhuzen en Urk gedurende een termijn van 8 weken in de gelegenheid gesteld over deze aanvraag hun zienswijze kenbaar te maken.
2. Daarnaast zijn op grond van artikel 4, lid 8, van de Algemene wet bestuursrecht, Sportvisserij Fryslân, Friese Milieu Federatie, Fryske Feriening foar Fjildbiology, It Fryske Gea, Koninklijk Watersport Verbond district Noord, Ministerie van EL&I DRZ Vestiging Noord, Nederlandse Vissersbond, Rijkswaterstaat directie IJsselmeergebied, Sportvisserij Nederland, Staatsbosbeheer Regio Noord, Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeergebied, Stichting Waterrecreatie IJsselmeer en Randmeren, Vereniging Natuurmonumenten Friese IJsselmeerkust en Vogelbescherming Nederland gedurende een termijn van 8 weken in de gelegenheid gesteld hun zienswijze over deze aanvraag kenbaar te maken.
3. Van de mogelijkheid tot het kenbaar maken van zienswijzen heeft Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeergebied, mede namens It Fryske Gea en Vereniging Natuurmonumenten gebruik gemaakt. Onder het aandachtspunt B3 wordt nader ingegaan op de inhoud van de ingediende zienswijzen en onze reactie hierop.

A3.2. Verlengen beslistermijn

Van de mogelijkheid om de beslistermijn te verlengen is wel gebruik gemaakt.

A3.3. Coördinatie met andere wetgeving

1. U heeft geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid als bedoeld in artikel 19ka, lid 2, Nb-wet om een van de betrokken bestuursorganen schriftelijk te verzoeken om coördinatie van besluitvorming.
2. Ingevolge artikel 19ka, lid 1, Nb-wet en artikel 3:20 Algemene wet bestuursrecht stellen wij u er van in kennis dat voor de door u te verrichten activiteit, voor zover ons bekend, ook de navolgende op de aanvraag te nemen besluiten nodig zijn:

Naam en adres van het bestuursorgaan, bevoegd tot het nemen van het besluit	Wettelijk voorschrift krachtens welk het besluit wordt genomen
<ul style="list-style-type: none"> • Rijkswaterstaat IJsselmeerdistrict 	<ul style="list-style-type: none"> • Ontgrondingenwet
<ul style="list-style-type: none"> • Rijkswaterstaat 	<ul style="list-style-type: none"> • Waterwet

A3.4. Betrokkenheid van een andere provincie waarin het betreffende Natura 2000-gebied mede is gelegen

Op 11 november 2011 respectievelijk 28 oktober 2011 hebben Gedeputeerde Staten van Flevoland en Noord Holland schriftelijk met deze beslissing ingestemd, voor zover de vergunning betrekking heeft op delen van het Natura 2000-gebied gelegen in deze provincies.

A4. Vergunningplicht

1. Op basis van de aanvraag en de daarbij behorende rapporten en tekeningen hebben wij beoordeeld of het door u aangevraagde project en/of handeling schadelijke gevolgen kan hebben voor de natuurlijke kenmerken van het gebied, zoals beschreven in de instandhoudingsdoelstelling van dit Natura 2000-gebied.
2. Wij stellen vast dat:
 - 2.1 het onder A1. omschreven project en/of handeling niet wordt gerealiseerd overeenkomstig een beheerplan als bedoeld in de artikelen 19a of 19b Nb-wet;
 - 2.2 het onder A1. omschreven project en/of de handeling weliswaar gevolgen kan hebben voor het Natura 2000-gebied, maar dat het de instandhoudingsdoelstelling daarvan niet in gevaar kan brengen, afzonderlijk noch in combinatie met andere projecten of plannen, zodat het niet kan worden beschouwd als een project dat significante gevolgen kan hebben voor het betrokken gebied;
 - 2.3 er dus vergunning nodig is op grond van artikel 19d Nb-wet, maar er geen toepassing hoeft te worden gegeven aan artikel 19 g, lid 2, en artikel 19 h.

Wij verwijzen voor de motivering van dit oordeel naar onze overwegingen onder B. (Toetsing)

B. Toetsing

B1. Wettelijk kader

B1.1. Nb-wet

1. Artikel 19d, lid 1, van de Nb-wet bepaalt, dat het verboden is zonder vergunning, of in strijd met aan die vergunning verbonden voorschriften of beperkingen, projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten, die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten, in een op grond van artikel 10a, lid 1, aangewezen gebied kunnen verslechteren of een significant verstorend effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.
2. Zodanige projecten of andere handelingen zijn in ieder geval projecten of handelingen die de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.
3. Artikel 19e van de Nb-wet bepaalt dat bij het verlenen van een vergunning als bedoeld in artikel 19d, lid 1, van de Nb-wet rekening moet worden gehouden, enerzijds met de gevolgen die een project of andere handeling kan hebben, gelet op de instandhoudingsdoelstelling van het betrokken gebied, anderzijds met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, alsmede regionale en lokale bijzonderheden. Als er sprake is van een vastgesteld beheerplan moet ook daarmee rekening worden gehouden.
4. Voor de beoordeling van de vergunningaanvraag is het van belang na te gaan of, en in welke mate, het voorgenomen project en/of de handeling de doelstellingen kan aantasten, zoals die zijn opgenomen in:
 - het aanwijzingsbesluit tot Natura 2000-gebied van IJsselmeer

B1.2. Overig beleid in relatie tot vergunningverlening Nb-wet (niet van toepassing)

B2. Inhoudelijke beoordeling

B2.1. Kwalificerende waarden

1. Het onder A1 genoemde project en/of handeling betreft een project en/of handeling die, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, mogelijk de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in het Natura 2000-gebied IJsselmeer kan verslechteren of een *significant* verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen.
2. De kwalificerende waarden van het Natura 2000-gebied IJsselmeer zijn in het aanwijzingsbesluit van 23 december 2009 verdeeld in kwalitatieve instandhoudingdoelstellingen voor habitattypen, Habitatrichtlijnsoorten en vogelsoorten, alsmede de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied, anders dan vereist ingevolge de Vogel- en de Habitatrichtlijn. Voor de beschrijving van het betreffende Natura 2000-gebied en de betreffende kwalificerende waarden verwijzen wij naar bijlage 2.
3. Hieronder wordt uw aanvraag getoetst aan de beoordelingskaders van het Natura 2000-gebied IJsselmeer. Daarbij worden mogelijke verslechtingen en verstoringen besproken in het licht van de relevante kwalificerende waarden van genoemd gebied.
4. De aanvraag wordt zo nodig tevens getoetst aan de doelstellingen anders dan vereist ingevolge de Vogel- en de Habitatrichtlijn. Daartoe behoren de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied en de zogenaamde complementaire doelen in de aanwijzingsbesluiten.
5. Onder de vergunningplicht ex artikel 16 Nb-wet vallen de schadelijke handelingen die in het gebied zelf plaatsvinden, en niet de handelingen buiten het gebied (externe werking) tenzij dat in het aanwijzingsbesluit van het Natura 2000-gebied uitdrukkelijk is geregeld (artikel 16, vierde lid, Nb-wet).

B2.2 . Selectie van relevante kwalificerende waarden

Vogelrichtlijnsoorten

Het IJsselmeer is een belangrijk gebied voor vogels en aangewezen voor diverse broedvogelsoorten en niet-broedvogelsoorten. Met betrekking tot een groot aantal soorten is de overlap in tijd en ruimte afwezig, waardoor op voorhand effecten kunnen worden uitgesloten. Deze soorten komen bijvoorbeeld alleen op stenige oevers, graslanden of zandplaten voor, maken alleen gebruik van ondiep water, of komen in de nabijheid van de activiteit niet voor.

Gezien de locatie en aard van de activiteit, is de zandwinning voor een aantal van deze soorten wel mogelijk relevant. De volgende soorten zijn mogelijk relevant.

<i>Broedvogelsoorten</i>	<i>Niet-broedvogelsoorten</i>	
Roerdomp	Fuut	
Bruine Kiekendief	Kleine Zwaan	Grote zaagbek
Porseleinhoen	Tafeleend	Meerkoet
Visdief	Kuifeend	Dwergmeeuw
Snor	Topper	Reuzenster
Rietzanger	Brilduiker	Zwarte stern
Aalscholver	Nonnetje	

Mogelijke effecten:

De zandwinning kan op verschillende wijzen leiden tot een effect op de genoemde vogelsoorten door:

- a) Verstoring van vogels door licht en geluid vanaf de schepen, die daardoor geen gebruik (of minder gebruik) maken van het gebied;
- b) Verstoring van het jachtgedrag van vogels doordat vertroebeling zichtjagers beïnvloed;
- c) Effecten doordat voedselbronnen worden beïnvloed (waterplanten driehoeksmosselen of vissen);
- d) Verslechtering waterkwaliteit.

Ad a. De baggerschepen kunnen door licht, geluid of aanwezigheid leiden tot een verstoring. De soorten verschillen in gevoeligheid voor verstoring, waardoor (afhankelijk van de soort) een strook tot 500-600 meter rond de vaargeul als verstoord kan worden beschouwd.

De werkzaamheden vinden echter plaats in een bestaande vaargeul. De vaargeul wordt gebruikt door beroepsvaart en recreatievaart. De recreatievaart vindt ook (of mogelijk zelfs mede) buiten de vaargeul plaats en concentreert zich in het zomerseizoen. De op het IJsselmeer aanwezige vogelconcentraties zijn met name aan de IJsselmeerkust aanwezig, boven ondiepe gebieden met veel Driehoeksmossels.

De werkzaamheden vinden plaats gedurende het gehele jaar. De aard van de schepen is vergelijkbaar met normale beroepsvaart, waardoor ook de verstoringafstand vergelijkbaar is. Hierdoor zal het mogelijk verstoord gebied niet toenemen.

Ten opzichte van de bestaande verstoring door scheepvaart, betekent dit dat lokaal enkele schepen meer aanwezig zullen zijn en dat deze schepen langer in het gebied aanwezig zullen zijn. Maximaal worden 10 schepen tegelijkertijd ingezet (winschepen, inclusief beunschepen en bakken), waardoor de verstoring beperkt blijft tot kleine lokale gebieden. De zandwinschepen voeren de werkzaamheden in twee tot drie aaneengesloten winvakken uit. Het uitvoeren in een aaneengesloten traject is ook beleid van Rijkswaterstaat, om te voorkomen dat verspreid over de vaarweg diepe gaten ontstaan.

Deze maatregelen moeten ervoor zorgen dat de verstoring beperkt blijft tijdens de winning en worden daarom als voorschrift aan de vergunning verbonden. Tevens wordt een voorschrift aan de vergunning verbonden voor het jaarlijks overleggen van een planning / logboek waaruit blijkt dat aan de voorschriften wordt voldaan.

Ad b

Visetende vogels die op zicht jagen kunnen hinder ondervinden van de tijdelijke vertroebeling bij zandwinning. De prooi zal niet door vertroebeling worden beïnvloed.

Bij zandwinning wordt de vertroebeling vooral veroorzaakt door wervelingen van zand dat relatief snel neerslaat (in de orde van enkele minuten). vertroebeling verspreid zich maximaal tot ca 70 meter van het schip. Bij maximaal 10 zandwinschepen, betekent dit dat maximaal 5 ha aan tijdelijke vertroebeling wordt veroorzaakt (0,005 % van de totale oppervlakte van het Natura 2000-gebied). De effecten zijn zodanig tijdelijk en plaatselijk, dat deze verwaarloosbaar zijn.

De vaarwegverdieping sluit aan op de verdieping van de vaarweg Den Oever – Urk. Voor deze verdieping is door de provincie Noord-Holland een Natuurbeschermingswetvergunning

verleend. Cumulatief met deze zandwinning, wordt daardoor een oppervlakte van maximaal 0,01% van het Natura 2000-gebied IJsselmeer door vertroebeling beïnvloed.

Dit is een worst-case scenario, de werkelijke effecten zijn beperkter omdat de werkzaamheden waarschijnlijk niet tegelijkertijd worden uitgevoerd.

Ad c

Voor de effecten op waterplanten (met name fonteinkruiden) wordt verwezen naar de beschrijving onder het kopje habitattypen.

Driehoeksmossels zijn een belangrijke voedselbron voor diverse vogelsoorten. De mogelijke vernietiging van populaties driehoeksmossels kan daarom een negatief effect hebben. De vaargeul bevindt zich echter in een gebied dat relatief arm is aan mosselen (geïllustreerd door een kaart in de verslechtings- en verstoringstoets). Driehoeksmosselen in de vaargeul zijn bovendien niet beschikbaar. Mosselen die op een diepte van 3,5 – 3,7 meter of meer liggen, worden door vogels niet als voedsel gebruikt, aangezien het duiken ernaar toe meer energie kost dan het eten van de mosselen op kan leveren. Aangezien de vaargeul nu al op een minimale diepte van NAP -4 meter (effectieve waterdiepte 3,6 meter of meer), zal de zandwinning via deze weg geen effect hebben op de voedselvoorziening van mosseletende vogels.

Door het onderzuigen, zakt de bodem in. Aan de randen van de winning ontstaan dan steile wanden. Dit meer structuurrijke (relatief harde) substraat is aantrekkelijk voor mosselen en vissen. Voornamelijk wanden op een diepte van 8-12 meter worden door vissen als schuil- en rustplaats gebruikt.

Ad d

Effecten op de waterkwaliteit kunnen ontstaan door een toename van slib, chloriden of nutriënten. Negatieve effecten door gewijzigde waterkwaliteit worden echter niet verwacht:

- slib in het water kan (bij hoge concentraties) leiden tot een afname van productie en draagkracht van het gebied. Bij zandwinning komt minder slib vrij dan bij verspreiding van baggerspecie. Door de diepe vaargeul en zandvangen kan slib neerslaan. Door de grotere diepte, is het niet meer gevoelig voor resuspensie en zal gaan inklinken en relatief vast worden, waardoor de helderheid kan toenemen.
- chloride kan door brak grondwater vrijkomen in het zoete oppervlaktewater. Volgens berekeningen en metingen in onderzoek door Rijkswaterstaat (Zand boven water, 2001), is de invloed op de concentratie chloride in het IJsselmeerwater zeer beperkt;
- een toename of afname van nutriënten wordt niet verwacht gezien het geringe slibgehalte bij zandwinning en de geringe hoeveelheden nutriënten die daarbij kunnen vrijkomen, zeker in combinatie met de grote hoeveelheid water in het IJsselmeer.

Aalscholver

Broedplaatsen van Aalscholver liggen niet in de buurt van het winningstraject. De visstand wordt door de werkzaamheden niet beïnvloed. De vertroebeling is beperkt tot maximaal 0,01% van het Natura 2000-gebied, lokaal en tijdelijk. Er is voldoende alternatief foerageergebied voorhanden. Daarnaast vindt de zandwinning plaats in een bestaande vaarroute (waardoor al verstoring door scheepvaart optreedt).

Roerdomp

De zandwinning zorgt niet voor aantasting of betreding van het rietland waar het biotoop van roerdomp zich bevindt. De zandwinning vindt plaats in de vaargeul waar dagelijks scheepvaart plaatsvindt, op enige afstand van het rietmoeras.

Bruine Kiekendief

De zandwinning zorgt niet voor aantasting of betreding van het overjarig rietland waar het biotoop van bruine kiekendief zich bevindt. De zandwinning vindt plaats in de vaargeul waar dagelijks scheepvaart plaatsvindt, op enige afstand van het rietmoeras.

Porseleinhoen

De zandwinning zorgt niet voor aantasting of betreding van het moerasland waar het biotoop van porseleinhoen zich bevindt. De zandwinning vindt plaats in de vaargeul waar dagelijks scheepvaart plaatsvindt, op enige afstand van het rietmoeras.

Visdief

De winning vindt niet plaats nabij broedgebieden. Visdieven zijn verder ongevoelig voor scheepvaart en kunnen boten tot op enkele meters naderen. De visstand wordt door de werkzaamheden niet beïnvloed.

Snor

De zandwinning zorgt niet voor aantasting of betreding van het rietland waar het biotoop van snor zich bevindt. De zandwinning vindt plaats in de vaargeul waar dagelijks scheepvaart plaatsvindt, op enige afstand van het rietmoeras.

Rietzanger

De zandwinning zorgt niet voor aantasting of betreding van het rietland waar het biotoop van rietzanger zich bevindt. De zandwinning vindt plaats in de vaargeul waar dagelijks scheepvaart plaatsvindt, op enige afstand van het rietmoeras.

Fuut

Fuut is met name in de ruiperiode gevoelig voor verstoring. Overlap met ruigebieden zou kunnen voorkomen bij de zandvang bij Workum. Daar wordt de vaargeul echter aan de noordzijde verdiept, terwijl de ruigebieden zich ten zuiden van de vaargeul bevinden. De vertroebeling is beperkt tot maximaal 0,01% van het Natura 2000-gebied, lokaal en tijdelijk. Er is voldoende alternatief foerageergebied voorhanden. Daarnaast vindt de zandwinning plaats in een bestaande vaarroute (waardoor al verstoring door scheepvaart optreedt). De visstand wordt door de werkzaamheden niet beïnvloed.

Kleine Zwaan

De foerageergebieden (ondergelopen graslanden) en de rustgebieden (ondiep water) van Kleine Zwaan bevinden zich buiten de invloedssfeer van de zandwinning. Op open water wordt Kleine Zwaan slechts zelden aangetroffen.

Tafeleend

De Tafeleend rust overdag aan de kust, en foerageert 's nachts op driehoeksmosselen en waterplanten, meestal binnen 3 km van de kust. De rustgebieden vallen buiten de invloedssfeer van de zandwinning. Gezien de beperkte dichtheid aan driehoeksmosselen, de diepte waarop deze in de vaargeul voorkomen en de bestaande verstoring door scheepvaart, wordt Tafeleend niet door de zandwinning beïnvloed.

Kuifeend

De Kuifeend rust overdag aan de kust, en foerageert 's nachts op driehoeksmosselen en waterplanten, meestal binnen 3 km van de kust. De rustgebieden vallen buiten de invloedsfeer van de zandwinning. Gezien de beperkte dichtheid aan driehoeksmosselen, de diepte waarop deze in de vaargeul voorkomen en de bestaande verstoring door scheepvaart, wordt Kuifeend niet door de zandwinning beïnvloed.

Topper

De Topper foerageert op driehoeksmosselen, ook op grotere afstand dan 3 km van de kust. Gezien de beperkte dichtheid aan driehoeksmosselen, de diepte waarop deze in de vaargeul voorkomen en de bestaande verstoring door scheepvaart, wordt Topper niet door de zandwinning beïnvloed. Topper zoekt daarbij eerder rustige delen van het IJsselmeer op, aangezien de Topper een grote verstoringsafstand heeft (ca 700 m).

Brilduiker

De Brilduiker foerageert op driehoeksmosselen, ook op grotere afstand dan 3 km van de kust. Gezien de beperkte dichtheid aan driehoeksmosselen, de diepte waarop deze in de vaargeul voorkomen en de bestaande verstoring door scheepvaart, wordt Topper niet door de zandwinning beïnvloed. Brilduiker zoekt daarbij eerder rustige delen van het IJsselmeer op, aangezien de Brilduiker een grote verstoringsafstand heeft (ca 1000 m).

Nonnetje

De vertroebeling is beperkt tot maximaal 0,01% van het Natura 2000-gebied, lokaal en tijdelijk. Er is voldoende alternatief foerageergebied voorhanden. Daarnaast vindt de zandwinning plaats in een bestaande vaarroute (waardoor al verstoring door scheepvaart optreedt). Er zijn geen effecten op de visstand.

Grote zaagbek

Verstoring zou door de tijdelijke vertroebeling kunnen ontstaan. Deze is echter beperkt tot maximaal 0,01% van het Natura 2000-gebied, lokaal en tijdelijk. Er is voldoende alternatief foerageergebied voorhanden. Daarnaast vindt de zandwinning plaats in een bestaande vaarroute (waardoor al verstoring door scheepvaart optreedt). Er zijn geen effecten op de visstand.

Meerkoet

Meerkoet foerageert meestal binnen 3 km van de oever op driehoeksmosselen. Gezien de beperkte dichtheid aan driehoeksmosselen, de diepte waarop deze in de vaargeul voorkomen en de bestaande verstoring door scheepvaart, wordt meerkoet niet door de zandwinning beïnvloed.

Dwergmeeuw

Dwergmeeuw is niet gevoelig voor verstoring door scheepvaart, vaak worden ze in concentraties achter schepen aangetroffen. De tijdelijke vertroebeling kan zelfs positief voor de Dwergmeeuw uitpakken doordat vis naar de oppervlakte wordt gejaagd waardoor deze makkelijker te bejagen is.

Reuzenster

De winning vindt niet plaats nabij bekende rustplaatsen. De werkzaamheden vinden plaats in een door scheepvaart gebruikte vaarweg. de werkzaamheden vallen voor vogels daarom binnen het bekende gebruik van het gebied, waardoor geen toename van verstoring plaats-

vindt. Daarnaast zijn foeragerende sterns niet zo gevoelig voor verstoring door scheepvaart. Er treden geen negatieve effecten op de visstand op.

Zwarte stern

De winning vindt niet plaats nabij bekende slaappleatsen. De werkzaamheden vinden plaats in een door scheepvaart gebruikte vaarweg. De werkzaamheden vallen voor vogels daarom binnen het bekende gebruik van het gebied, waardoor geen toename van verstoring plaatsvindt. Er treden geen negatieve effecten op de visstand op.

Habitatrichtlijnsoorten

Het Natura 2000-gebied IJsselmeer is aangewezen voor een aantal habitatrichtlijnsoorten. H1340 Noordse woelmuis en H1903 Groenknolorchis komen op/langs de moeraskust voor en worden door de activiteit niet beïnvloed.

De verdieping van de vaargeul heeft geen effect op het leefgebied van H1318 Meervleermuis. Meervleermuizen kunnen wel foerageren op het open water van het IJsselmeer. De werkzaamheden worden vooral overdag bij daglicht uitgevoerd, wanneer de meervleermuis niet actief is. Indien 's nachts wordt gewonnen is de lichtuitstraling tijdelijk en vergelijkbaar met de 's nachts varende scheepvaart. Vanwege het tijdelijke en kleine oppervlakte dat wordt verlicht en het grote areaal aan onverstord leefgebied, worden effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van meervleermuizen uitgesloten.

De H1163 Rivierdonderpad komt voor in ondieper water op hard substraat zoals oeververdediging, of in dieper water op Driehoeksmossel- of andere schelpenbanken. Recent genetisch onderzoek heeft aannemelijk gemaakt dat de meeste Rivierdonderpadden in Nederland behoren tot de soort *Cottus perifretum*. De vitale grote populaties in grotere wateren hebben betrekking op deze soort.

In de vaargeul zijn deze banken met driehoeksmossels niet aanwezig. De bodem van de vaargeul (aan de oppervlakte) is slib (het zand wordt gewonnen onder de bovenlaag). Rivierdonderpad wordt op slibondergrond slechts zeer zelden aangetroffen. De activiteit wordt uitgevoerd door onderzuigen. Daarbij wordt het zand gewonnen door de zuigbuis door de onbruikbare bovenlaag te zuigen en diepere lagen weg te zuigen. Hierdoor kunnen negatieve effecten op Rivierdonderpad worden uitgesloten.

Habitattypen

Het IJsselmeer is mede aangewezen vanwege een aantal habitattypen. De Habitattypen H6430 Ruigten en zomen en H7140 Overgangs- en trilvenen zijn (semi)terrestrisch en worden door de activiteit niet beïnvloed.

Het habitatype H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden (dat in het IJsselmeer aanwezig is als fonteinkruidvegetaties) kan mogelijk een negatieve invloed van baggerwerkzaamheden ondervinden door vertroebeling of aanslibbing. De aanwezigheid is beperkt tot de ondiepten voor de Friese Kust.

Zandwinning heeft (doordat er maar een kleine fijne fractie is) zeer beperkt vertroebeling tot gevolg, dat zich maar tot beperkte afstand van de werkzaamheden uitstrekt en in de orde van minuten al is verdwenen. Een worst case beschouwing van de activiteit resulteert in een maximale effectafstand van 70 meter (de beschouwing gaat uit van een activiteit met veel meer fijn materiaal, waardoor deze veel meer vertroebeling geeft dan zandwinning). De mogelijke overlap met de aanwezigheid van het habitatype blijft daardoor beperkt. Alleen bij het

zandwintraject bij Makkum en de zandvang Workum en Hindeloopen liggen binnen 70 meter waterplantvegetaties. Fonteinkruiden zijn niet zeer gevoelig voor vertroebeling, aangezien zij in het relatief troebele IJsselmeer andere planten kunnen wegconcurreren.

Door de geringe overlap met de maximale effectafstand van 70 m (op basis van een worst case benadering) en de beperkte gevoeligheid kunnen effecten op het habitatype door de tijdens werkzaamheden voorkomende plaatselijke vertroebeling worden uitgesloten.

Natuurschoon en natuurwetenschappelijke waarde

De aanwijzing van het Natura 2000-gebied IJsselmeer, heeft mede betrekking de doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals deze waren vastgelegd in de vervallen besluiten op grond van de Natuurbeschermingswet 1968.

De doelstellingen komen grotendeels overeen met de Natura 2000-instandhoudingsdoelstellingen die aan het IJsselmeer zijn gesteld. De doelen waarop de zandwinning mogelijk effect kan hebben, komen overeen met de doelstellingen voor vogelsoorten.

Verder bestaan de doelstellingen uit natuurwaarden van ondiepten en oevers. Daarnaast is het weidse open karakter van belang als natuurschoon. De voorgenomen zandwinning heeft geen effect op deze aanvullende doelstellingen.

B3. Zienswijzen

Van de mogelijkheid tot het indienen van een zienswijze heeft Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeergebied, mede namens It Fryske Gea en Stichting Natuurmonumenten gebruik gemaakt.

De overige gemeenten en belanghebbenden, te weten Dronten, Gaasterlân-Sleat, Lemsterland, Noordoostpolder, Súdwest Fryslân, Enkhuizen, Urk, en aan Sportvisserij Fryslân, Friese Milieu Federatie, Fryske Feriening foar Fjildbiology, Koninklijk Watersport Verbond district Noord, Ministerie van EL&I DRZ Vestiging Noord, Nederlandse Vissersbond, Rijkswaterstaat directie IJsselmeergebied, Sportvisserij Nederland, Staatsbosbeheer Regio Noord, Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeergebied, Stichting Waterrecreatie IJsselmeer en Randmeren, Vogelbescherming Nederland hebben geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid tot het indienen van een zienswijze.

B3.1. Bespreking van de ingediende zienswijzen en reacties

Er is op 8 september 2011 een zienswijze ingediend door Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeergebied. In deze zienswijze, ingeboekt onder nummer 00971333, geeft Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeergebied (verder verkort tot VBIJ) aan :

- a) Incorrecte wijze van beoordeling cumulatie.

Er zijn twee manieren van zandwinning (zelfzuigend beunschip en stationaire zandzuiger met beunschepen). Deze zandzuigmethoden kunnen tegelijkertijd, in het gehele gebied worden ingezet, dus op meerdere plekken tegelijk actief zijn. Dit geeft volgens VBIJ een ander beeld met betrekking tot de verstoring en verstoringgevoeligheid dan zoals dat in de toetsing is onderzocht.

De toets geeft in paragraaf 4.1.1. aan dat de zandwinning plaatsvindt op een plek waar al verstoring plaatsvindt (en dat er daarom geen effecten op de natuur worden verwacht). In de zienswijze merkt de VBIJ op:

- de recreatievaart is seizoengebonden, de zandwinning niet. Hierdoor kan de activiteit in voor- en naseizoen juist wel een negatief effect hebben op vogels.
- VBIJ geeft aan “Deze redenatie deugt niet om een andere reden: cumulatieve effecten gaan uit van de verstoring die mogelijk bovenop een andere verstoring plaats zal vinden. Vervolgens word bekeken of daar effecten op zijn te verwachten en niet andersom, zoals hier gesuggereerd wordt”
- cumulatieve effecten met het bedrijf Smals, dat mogelijk ook in 2012 gaat zandwinnen, zijn niet meegenomen in dit onderzoek

b) Verzocht wordt om bij de meest kwetsbare vogelgebieden (zoals traject Makkum-Kornwerderzand) in de voorschriften een begrenzing in tijd vast te leggen, zodat verstoring wordt uitgesloten.

c) Het is onduidelijk tot welke diepte mag worden gewonnen en welke positieve resultaten men verwacht van het nalaten van egalisatie van de bodem.

d) In 2013 wordt het project “De zachte zandmotor” met projecten voor de Friese IJsselmeerkust afgesloten. VBIJ merkt op dat het goed zou zijn als deze beide activiteiten elkaar zouden versterken.

(Het genoemde project heeft als doel te onderzoeken of het mogelijk is de kustgebieden op een min of meer natuurlijke wijze te laten meestijgen met eventuele toekomstige peilverhogingen. Hiervoor worden experimenten uitgevoerd met zandsuppletie, biobouwers en inzet van bestaande dynamiek)

e) Concluderend, geeft VBIJ de volgende punten aan

- Verzocht wordt aan de provincie de aanvraag niet eerder in behandeling te nemen dan nadat de verstorings- en verslechteringstoets wordt uitgebreid met de hierboven aangehaald punten;
- Verzocht wordt een maximale zandwinningdiepte af te spreken en afspraken te maken over het bodemprofiel, zodat vissen hier optimaal van profiteren;
- Verzocht wordt een begrenzing in tijd voor de zandwinning nabij kwetsbare vogelgebieden in de voorschriften op te nemen (met name betreffende het traject Makkum-Kornwerderzand).

B3.2. Reactie provincie Fryslân op de zienswijzen en overige reacties

Ten aanzien van de ingebrachte zienswijze van de Stichting Verantwoord Beheer IJsselmeergebied merkt de provincie het volgende op:

Ad a

Op basis van een voortoets is geconcludeerd dat er geen sprake is van significant negatieve effecten, maar dat de activiteit wel tot negatieve effecten kan leiden en daarom vergunningplichtig is. De aanvraag om een vergunning is daarom voorzien van een verstorings- en verslechteringstoets. Daarbij is rekening gehouden met cumulatie met al vergunde werkzaamheden (vaargeul Den Oever - Urk)

- er wordt niet alleen verwezen naar de recreatievaart, maar naar de beroepsvaart, die meer dan recreatievaart aan de vaargeul verbonden is. De beroepsvaart vindt gedurende het gehele jaar plaats. Voor wat betreft de delen waar geen beroepsvaart plaatsvindt, verwijzen wij naar ad b.
- de opmerking “Deze redenatie deugt niet om een andere reden: cumulatieve effecten gaan uit van de verstoring die mogelijk bovenop een andere verstoring plaats zal vinden. Vervolgens word bekeken of daar effecten op zijn te verwachten en niet andersom, zoals hier gesuggereerd wordt” wordt door ons niet onderschreven. In B 3 hebben wij de effecten van de verstoring van de zandwinning beschreven, rekening houdend met de bestaande omstandigheden. Hierin is aangegeven dat de verstoringscontour rond de vaargeul niet kan toenemen, maar dat wel de frequentie en aanwezigheid van schepen kunnen toenemen. Om de verstoring te beperken, worden maximaal 10 schepen tegelijkertijd ingezet en vindt de inzet bovendien in een beperkt gebied tegelijkertijd plaats.
- de plannen voor de zandwinning door Smals, vinden niet in hetzelfde gebied plaats (vaargeul). De mogelijke effecten van de zandwinning in de vaargeul zijn beperkt tot de directe omgeving. De uitvoering van de activiteiten van Smals zijn nog niet in een formeel besluit vastgelegd en nog niet voldoende concreet om de effecten op Natura 2000 te beoordelen. Momenteel is een milieu-effectrapport in voorbereiding. Als de activiteit van Smals tot effecten kan leiden op de Natura 2000 instandhoudingsdoelstellingen, zullen bij de (overigens nog op te starten) procedure voor een Nb-wet vergunning ook de cumulatieve effecten dienen te worden beoordeeld.

Ad b

Wij onderschrijven deze zienswijze. De voormalige natuurmonumenten die op grond van artikel 20 zijn afgesloten, zijn van groot belang voor het behoud van rust. De werkzaamheden vinden niet plaats in deze afgesloten gebieden, maar wel in de directe nabijheid. Dit geldt voor de werkzaamheden in het traject Makkum-Kornwerderzand, alsmede voor de zandvangen. In voorschrift 8 hebben wij opgenomen dat de werkzaamheden bij de zandvangen en het traject Makkum-Kornwerderzand alleen in de periode 1 mei – 1 oktober kunnen worden uitgevoerd, om negatieve effecten op rustende, ruiende en overwinterende vogels te voorkomen.

Ad c

In de verstorings en verslechteringstoets is beschreven dat de huidige diepte van de vaargeul tussen NAP -4 meter en NAP-6 meter ligt. Na de zandwinning is een vaargeul gereëaliseerd met een diepte van minimaal NAP -8 meter, maximaal NAP -12 meter en gemiddeld NAP -10 meter. De zandvangen worden aangelegd door de bestaande vaargeulen te verbreden tot maximaal 20 meter en te verdiepen tot NAP -5 meter. Wij verlenen de vergunning onder verwijzing naar de beschrijving van de activiteit in de aanvraag, waardoor het niet nodig is dit in een voorschrift vast te leggen. Wij achten met dit antwoord voldoende aan de zienswijze tegemoet te zijn komen,

Het bodemprofiel van de vaargeul wordt gekenmerkt door slib, zonder veel structuur. Veel vis en bodemdieren zijn juist gebaat bij een reliëfrijk en structuurrijk onderwaterlandschap. Bij het onderzuigen wordt de bestaande bodemlaag niet verwijderd, maar zakt naar beneden. Hierdoor kunnen aan de randen van de vaargeul wanden ontstaan waardoor schuilmogelijkheden en reliëf ontstaan. Deze versterking van het bodemreliëf heeft een positief effect voor het ecosysteem in sedimentatiegebieden door het ontstaan van hard substraat dat aantrekkelijk is voor bodemfauna, vis en visetende watervogels (MER Zandwinning, Zand boven water 2, Rijkswaterstaat 2001)

Ad d

Aan het genoemde project is (onder de naam Building with Nature) door ons vergunning verleend. Momenteel loopt de uitvoering van een aantal onderzoekspilots. Pas in 2012 zullen de eerste resultaten beschikbaar komen. Wij onderschrijven de gedachte van VBIJ dat het mooi zou zijn als de beide projecten elkaar zouden versterken, maar kunnen initiatiefnemer hiertoe niet verplichten. Het enige raakvlak in de uitvoering is dat zand dat bij de verdieping wordt gewonnen voor zandsuppletie kan worden gebruikt. Het slib/zand uit It Soal wordt al aangewend bij Building with Nature. Hier is echter maar een beperkte hoeveelheid zand nodig. Wij nemen de zienswijze verder ter kennisgeving aan, waarbij wij de vergunninghouder door deze beantwoording wijzen op de mogelijkheid tot samenwerking.

Ad e

In de beantwoording van de punten a t/m d, hebben wij op een aantal punten onduidelijkheden weggenomen, of een zienswijze overgenomen door een voorschrift te stellen waardoor is verzekerd dat mogelijk negatieve effecten worden gemitigeerd. Gelet hierop, is er geen noodzaak de aanvraag niet in behandeling te nemen. De onder punt e herhaalde inhoudelijke gronden komen bij de beantwoording al aan de orde bij de hierboven behandelde punten ad b en ad c.

C. Conclusie

Op grond van de voortoets en de voorgaande verstorings- en verslechteringstoets staat vast dat Zandwinning in de vaargeul Urk-Makkum-Kornwerderzand, inclusief aanleg zandvangen Hindeloopen en Workum, op de door u aangegeven wijze, géén significante negatieve effecten zal veroorzaken op de beschermde natuurwaarden. Ook de landschappelijke waarden worden naar ons oordeel niet op onacceptabele wijze aangetast. Door het stellen van voorschriften en beperkingen, worden de te verwachten schadelijke gevolgen voor de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied IJsselmeer voldoende voorkomen.

1. Natura 2000 en de Natuurbeschermingswet.

De Europese Unie wil de biologische variatie waarborgen door de natuurlijke leefgebieden van de wilde flora en fauna in stand te houden. Daartoe wordt een netwerk van "Speciale Beschermingszones" (SBZ's) opgericht. Dit netwerk, dat door de lidstaten wordt aangewezen, heet "Natura 2000". In Nederland wijst de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid hiervoor gebieden aan als Natura 2000 gebied. Zij bevatten de SBZ's die via de Vogelrichtlijn (VR) uit 1979 zijn ingesteld en de SBZ's die via de Habitatrichtlijn (HR) uit 1992 worden ingesteld.

Vogelrichtlijn.

In artikel 4.1 en Bijlage I van de Vogelrichtlijn worden de vogelsoorten genoemd die in Europa bijzondere bescherming behoeven. Artikel 4.2 VR gaat in op de bescherming van overige trekvogelsoorten in de lidstaten. In de SBZ's van de Vogelrichtlijn moeten de populaties van de wilde broed- en trekvogels worden beschermd.

Habitatrichtlijn.

De Habitatrichtlijn bevat een viertal bijlagen. In bijlage I (habitats) en bijlage II (dier- en plantensoorten) worden de habitats en soorten genoemd waarvoor SBZ's moeten worden aangewezen. In bijlage IV worden de dier- en plantensoorten genoemd die ook buiten SBZ's een bijzonder strikte bescherming genieten (in Nederland geschiedt dat op basis van de Flora- en Faunawet). Sommige habitattypen en soorten zijn "prioritair": zij lopen het gevaar te verdwijnen. Zij zijn in de bijlagen van de HR met een sterretje (*) gekenmerkt.

Natuurbeschermingswet 1998.

De bescherming van Natura 2000 gebieden in Nederlandse wetgeving wordt stapsgewijs vormgegeven:

1. Een gebied wordt door Nederland aangemeld bij de EU, die het betreffende gebied vervolgens op een lijst van te beschermen gebieden zet.
2. Daarna wordt het gebied door de minister van LNV in een aanwijzingsbesluit aangewezen als Natura 2000-gebied.
3. Nadat het gebied definitief is aangewezen moet een beheerplan worden opgesteld door het bevoegd gezag in het betreffende gebied in samenspraak met alle betrokken partijen in en om het gebied.

Dit alles is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet 1998.

Uiteindelijk zullen in Nederland 167 Natura 2000 gebieden worden beschermd. Op de website van het Regebureau Natura 2000 (www.natura2000.nl) kan de actuele status van de aanwijzingen en de beheerplannen van alle gebieden worden gevolgd. Uiterlijk december 2013 moeten er definitieve beheerplannen zijn voor de Nederlandse N2000 gebieden. Voor 5 gebieden op de Noordzee hangt het verdere verloop af van het moment dat zij op de officiële Europese lijst van te beschermen gebieden worden geplaatst door de EU.

2. Bevoegdheid.

Om te voorkomen dat activiteiten schadelijke gevolgen hebben voor de natuurlijke kenmerken van het betrokken gebied moeten bevoegde autoriteiten deze vooraf toetsen (de zg. Habitattoets). In Nederland is e.e.a. als volgt geregeld:

1. De minister van LNV wijst ingevolge artikel 10a van de Nb-wet gebieden aan ter uitvoering van de VR en de HR.
2. Ingevolge artikel 1 sub n, 1° jo. artikel 2 lid 1 en/of artikel 2a lid 2 Nb-wet 1998 zijn wij bevoegd om een vergunning op basis van artikel 19d te verlenen of te weigeren.
3. Een project of andere handeling behoeft een vergunning als deze, gelet op de instandhoudingsdoelstelling voor zo'n aangewezen gebied, de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een verstoring effect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Dat blijkt uit artikel 19d, lid 1, gelezen in samenhang met lid 2, van de Nb-wet.
4. Bij het verlenen van zo'n vergunning verplicht artikel 19e van de Nb-wet ons om rekening te houden met de gevolgen die een project of andere handeling, gelet op de instandhoudingsdoelstelling, kan hebben voor het aangewezen gebied. Als deze afzonderlijk of in combinatie met andere projecten of handelingen, significante gevolgen kunnen hebben voor het desbetreffende gebied, moet alvorens wij een besluit nemen op de aanvraag een passende beoordeling worden gemaakt van de gevolgen voor het gebied. Deze toets wordt aangeduid als de Habitattoets. De verplichting daartoe vloeit voort uit de HR.
5. Een passende beoordeling is verplicht voor elk plan of project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een gebied, wanneer op grond van objectieve gegevens niet kan worden uitgesloten dat het afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen heeft voor dat gebied. (Aldus het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen, in zijn arrest van 7 september 2004 in zaak C-127/02 [AB 2004, 365]). In gevallen waarin een plan of project weliswaar gevolgen heeft voor het gebied, maar de instandhoudingsdoelen daarvan niet in gevaar brengt bestaat die verplichting niet. Een vergunning kan dan met de "lichtere" verstorings- en verslechteringstoets worden verleend, als door het stellen van voorschriften en beperkingen de te verwachten gevolgen naar ons oordeel voldoende kunnen worden voorkomen.

6.

3. Aanwijzingsbesluiten IJsselmeer

De minister van LNV heeft het IJsselmeer op 23 december 2009 ingevolge artikel 10a van de Nb-wet aangewezen als Natura 2000 gebied, ter uitvoering van de VR en de HR.

Met dit besluit wordt het gebied IJsselmeer aangewezen als speciale beschermingszone onder de Habitatrictlijn. Tevens worden met dit besluit de besluiten tot de aanwijzingen van Friese IJsselmeerkust en IJsselmeer als speciale beschermingszones onder de Vogelrichtlijn, inclusief de daarbij behorende Nota van toelichting, gewijzigd. De aanwijzing van IJsselmeer als Wetland is door dit besluit niet gewijzigd.

De instandhoudingsdoelen voor het Natura 2000 gebied IJsselmeer staan in de tabel aan het eind van deze gebiedsbeschrijving.

Ingevolge artikel 15a, tweede en derde lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 vervalt van rechtswege de status van de hieronder opgesomde aangewezen natuurmonumenten.

- a. Het beschermd natuurmonument Stoenckherne is aangewezen op 14 mei 1982 (NLB/GS/GA-51414; Stcrt. 1982, nr. 128);
- b. Het staatsnatuurmonument Stoenckherne is aangewezen op 22 december 1986 (NMF/N 86-13 951; Stcrt. 1987, nr. 2);
- c. Het beschermd natuurmonument Friese IJsselmeerkust is aangewezen op 4 december 1991 (NBLF-91-3121; Stcrt. 1991);
- d. Het staatsnatuurmonument Friese IJsselmeerkust is aangewezen op 4 december 1991 (NBLF 91-3119; Stcrt. 1991);
- e. Het staatsnatuurmonument De Ven is aangewezen op 3 juni 1980 (NLB/N39832; Stcrt. 1980, nr. 115).

Op grond van artikel 15 a, lid 3 heeft de instandhoudingsdoelstelling voor het Natura 2000-gebied, voor het gedeelte waarop de aanwijzing als beschermd natuurmonument betrekking had, mede betrekking op de

doelstellingen ten aanzien van het behoud, herstel en de ontwikkeling van het natuurschoon of de natuurwetenschappelijke betekenis van het gebied zoals bepaald in het vervallen besluit.

4. Gebiedsbeschrijving.¹

Het IJsselmeer in zijn huidige vorm is ontstaan door afsluiting van de voormalige Zuiderzee, de aanleg van de Afsluitdijk, voltooid in 1932, de aanleg van de IJsselmeerpolders (voltooid in 1968) en tenslotte de aanleg van de Houtribdijk, voltooid in 1976. Na de aanleg van de Afsluitdijk is het water binnen enkele maanden verzoet, en sindsdien ontbreekt een brakke overgangszone naar de zee. De faunagemeenschappen zijn vervangen door een zoetwatergemeenschap met twee in de voedselketen cruciale sleutelsoorten, de Driehoeksmossel en de Spiering. Langs de Friese kust (voormalig intergetijdengebied) is er sprake van substantiële ondieptes met waterplanten en buitendijkse slikken en platen.

Het grootste deel van het water wordt aangevoerd door de IJssel. Het mondingsgebied is meer dynamisch met geulen tot 9 meter diep en grotendeels zandig sediment. Het doorzicht wordt voor een groot deel bepaald door algen en is in het algemeen relatief hoog. Het waterpeil is gefixeerd, maar door het grote oppervlak van het meer kan de wind een aanzienlijke scheefstand (orde grootte een meter) veroorzaken die tevens resulteert in een zekere peildynamiek.

De vroegere kweldergebieden hebben hier en daar nog zilte en brakke milieus. In de natte terreindelen treedt moerasvorming. Op de overgang van water en land en op de laagliggende delen van de oude platen komt rietland voor. Bij verdere successie verruigt het rietland en vindt opslag van wilg plaats. Vooral op de hogere delen ontwikkelen struweel en bos. De graslanden zijn soortenrijk, vooral op kalkrijk, vochtig substraat.

Het IJsselmeer is van grote nationale en internationale betekenis voor watervogels, met name voor vis- en bodemfauna-etende soorten (die o.a. foerageren op driehoeksmosselen). Het IJsselmeer is van grote betekenis als slaapplek voor gras-etende watervogels die in de omgeving foerageren. De ondiepten langs de Friese kust zijn van belang voor planten-etende vogels, terwijl dit gebied ook van belang is als slaapplek voor vogels die binnendijks foerageren.

Het gebied is van belang voor verschillende soorten broedvogels. De vogels broeden verspreid langs de kusten op natuurontwikkelingslocaties en buitendijkse gebieden langs de Friese en Noord-Hollandse kust als de Makkumerwaarden en De Ven bij Enkhuizen. De Makkumerwaarden zijn ook van betekenis als broedgebied van broedvogels van moerassig grasland.

In de hieronder volgende tabel staan de kwalificerende habitats en soorten uit het aanwijzingsbesluit. In de kolom "kwal." is aangegeven of er voor het oppervlakte en de kwaliteit een behoudsdoelstelling geldt (=) of een uitbreidings- of herstelopgave (+).

IJsselmeer, kwalificerende habitats en soorten			
Nr	Naam	doel	Kwal.
Habitatrichtlijn: habitattypen (bijlage I)			
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden		= =
H6430	Ruigten en zomen (subtypen A: moerasspirea en B: harig wilgenroosje);		= =
H7140	Overgangs- en trilveen (subtype A: trilvenen)		= =
Habitatrichtlijn: soorten (bijlage II)			
H1163	Rivierdonderpad	=	= =
H1318	Meervleermuis	=	= =
H1340	Noordse woelmuis	>	> =
H1903	Groenknolorchis	=	= =
Vogelrichtlijn: broedvogels (in paartjes)			

¹Kaarten: zie www.minlnv.nl

A017	Aalscholver	8.000	= =
A021	Roerdomp	7	> =
A034	Lepelaar	25	=
A081	Bruine kiekendief	20	= =
A119	Porseleinhoen	15	= =
A137	Bontbekplevier	10	= =
A151	Kemphaan	20	>>
A193	Visdief	2.000	= =
A292	Snor	40	= =
A295	Rietzanger	990	= =
Vogelrichtlijn: niet-broedvogels (seizoensgemiddelden / seizoensmaxima)			
A005	Fuut	1.300	= =
A017	Aalscholver	8.100	= =
A034	Lepelaar	30	= =
A037	Kleine zwaan	20 / 1.600	= =
A039	Toendrarietgans		= =
A040	Kleine rietgans	30	= =
A041	Kolgans	4.400 / 19.000	= =
A043	Grauwe gans	580	= =
A045	Brandgans	1.500 / 26.200	= =
A048	Bergeend	210	= =
A050	Smient	10.300	= =
A051	Krakeend	200	= =
A052	Wintertaling	280	= =
A053	Wilde eend	3.800	= =
A054	Pijlstaart	60	= =
A056	Slobeend	60	= =
A059	Tafeleend	310	= =
A061	Kuifeend	11.300	= =
A062	Topper	15.800	= =
A067	Brilduiker	310	= =
A068	Nonnetje	180	= =
A070	Grote zaagbek	1.300	= =
A125	Meerkoet	3.600	= =
A132	Kluut	20	= =
A140	Goudplevier	9.700	= =
A151	Kemphaan	2.100 / 17.300	= =
A156	Grutto	290 / 2.200	= =
A160	Wulp	310 / 3.500	= =
A177	Dwergmeeuw	50	= =
A190	Reuzenster	40	= =
A197	Zwarte stern	23.000	= =

Bijlage 3

Ledenlijst NVZ

<i>Firmanaam</i>	<i>Vestigingsplaats</i>	<i>Contactpersoon</i>
Ballast Nedam Specialistisch Grondverzet	SOEST	De heer D. Seijbel
Biesbosch B.V.	SINT MICHELSGESTEL	De heer ing. D. van Waning
Boskalis B.V.	ROTTERDAM	De heer F.P. Taverne
Bruzan Zand- en Grindhandel B.V.	KRIMPEN AAN DEN IJSSEL	De heer A. Brussé
Eeltink Nijkerk B.V.	NIJKERK GLD	De heer B.Th. Eeltink
Eensgezindheid B.V.	VENRAY	De heer J.G. van Oord
Zandhandel Faasse B.V.	GOES	De heer W. Faasse jr.
Feenstra B.V.	LEEUWARDEN	De heer R.C. Feenstra
Heuff-Van der Kamp B.V.	ANDELST	De heer F. van der Meulen
De Hoop Bouwgrondstoffen B.V.	TERNEUZEN	De heer E.N. Lauret
Van der Kamp B.V.	ZWOLLE	De heer P.J. van der Kamp
Aannemingsbedrijf K. Krul & Zonen B.V.	NIEUW VENNEP	De heer J. Hagmeijer
Zandzuigbedrijf Van Loon B.V.	NOORDHOEK	De heer J.P. van Loon
V.o.f. A. Mijster & Zn.	ZWIJNDRECHT	De heer A. Mijster
Mijster Zand- en Grinhandel B.V.	GORINCHEM	De heer T.J. Groeneveld
Handelsbedrijf Mineralis B.V.	HATTEMERBROEK	De heer J. Bastiaan
Zandzuig- en Transportbedrijf P.L. Moorlag B.V.	ARNHEM	De heer P.L.M. Moorlag
Niba Bouwgrondstoffen B.V.	ARNHEM	De heer mr. M.P. Dankers
Ooms Producten B.V.	SCHARWOUDE	De heer ing. K. Terpstra
S.E.A.M. Oosterlee B.V.	BRESKENS	De heer A.J. Oosterlee
Van Ouwerkerk B.V.	MIDDELBURG	De heer J. van Ouwerkerk
Fa. Gebr. M. en K. van der Pol	HENDRIK IDO AMBACHT	De heer W. van der Pol
Visserijbedrijf de Rousant B.V.	LAUWERZIJL	De heer M.J. van der Ploeg
Zandzuigbedrijf J.W. de Rover B.V.	HARDINXVELD GIESSENDAM	De heer J. de Rover
SAGREX B.V.	'S-HERTOGENBOSCH	De heer J.B. Vollebregt
Zand- en Grindhandel J. Schotanus	WORKUM	
Smit Zoutkamp Beheer B.V.	ZOUTKAMP	De heer J. Smit
Spaansen Grondstoffen & Logistiek B.V.	WINKEL	De heer J.G.H. Spaansen
Zandzuig- en transportbedrijf Versloot b.v.	SAS VAN GENT	De heer G.B. Versloot
J. van Vliet B.V.	AMSTERDAM	De heer F.J. van Vliet
Zandexploitatie maatschappij De Vries & Van de Wiel B.V.	SCHAGEN	De heer ing. J.N. Stammes
Zandhandel & Overslagbedrijf Van der Waal B.V.	PAPENDRECHT	De heer C.J. van der Graaf
v.o.f. Zand & Grindhandel A. de Waardt	SWIFTERBANT	De heer A. de Waardt
Zand- en Schelpenwinning " Waddenzee" B.V.	HARLINGEN	De heer J.H. Bolt